ÎN LUMEA MEDITERANEI — APUS DE SOARE

I

O SERATĂ TEATRALĂ LA DAMASC

Vaporul pe care se îmbarcase bietul meu prieten, Musa, părăsi Beyruth-ul într-un sfîrșit de septembrie, pe la amiază. Plecase luînd cu dînsul și ceva din sufletul meu. De data asta rămîneam, singur de tot, fără Mihail, fără Musa. Să rămîn, așa, lipsit de-o prietenie fără seamăn, și încă printre străini, iată un gînd cu care nu credeam că mă pot obișnui.

Luai, numaidecît, trenul de Damasc.

Simțeam o greutate de neînvins, depărtîndu-mă de Mediterana, care-i și ea o bună parte din sufletul meu. Căci, ce mai rămînea de mine, fără prieteni și fără Mediterana ? Am spus-o întotdeauna : singur, nu fac doi bani. Eu trebuie să iubesc nebunește pe cineva sau ceva, ca să nu mă simt gol și fără rost, ca un bostan uscat, uitat într-o porumbiște, după cules. Așa sunt eu croit.

Călătorind însingurat de la Beyruth la Damasc, suspinai tot drumul. Mă gîndeam cînd la Musa, pe care un vapor păcătos îl bălăbănea în largul mării, cînd la Mihail care se ruga, fățarnic, la Muntele Athos, în vreme ce eu, trist, ca un cîine alungat de stăpîn, îmi omoram oasele, trecînd prin munți și văi, într-o arătare de tren, care mai degrabă se putea asemui cu un morman de fiare și scînduri hodorogite. Într-o după-amiază ajunsei la Damasc, orașul cel mai prăfuit din tot imperiul lui Abdul-Hamid. A fost destul ca să dau o raită prin el, ca să mă încredințez că-i cel mai urît și cel mai murdar.

Muream de necazul că trebuie să colind, fără un prieten, pe meleagurile acelea ale Anatoliei. Şi cînd un om sărac se simte prea nenorocit, apoi el face lucrurile tocmai pe dos, de cum le-ar povăţui înţelepciunea. În halul ăsta eram eu. M-am descotorosit de tot calabalîcul la primul han, unde se vorbea greceşte ; apoi, uitînd că o jumătate de liră turcească era singurul mijloc pe care cerul mi-l oferea ca să-mi potolesc foamea, căutai îndată să mă înveselesc sau, mai degrabă, să mă ameţesc, să mă tîngui şi să-mi plîng de milă, în faţa unui păhărel de rachiu şi a unei narghilele bune. Obiceiul ăsta a rămas şi azi ; e singura mîngîiere pe care o mai are sentimentalul, deznădăjduit şi sărac, cînd se vede murind de alean.

Mă aflam în centrul oraşului, într-o piaţă mare, unde vîrtejurile de praf urcau în jurul unei coloane monumentale de bronz, care purta în vîrf o mică moschee aurită. În afară de bazarurile mari, bogate în culori şi pline de mişcare, pe care de-abia le zărisem în grabă, totul îmi părea un vis urît în oraşul acesta : de la străzile acelea ca nişte tuneluri, casele dărăpănate, cu intrări suspecte şi pînă la piaţa aceea pustie, cu coloana sa hidoasă şi cu praful care-mi intra în ochi. Noroc că era pe acolo o cafenea turcească, cu o terasă ademenitoare, de unde puteai privi acel „du-te-vino“ al localnicilor prin faţa Poştei şi a unui biet teatru vecin, ale cărui afişe mari, scrise cu mîna şi pline de caricaturi multicolore, vesteau nu ştiu ce spectacol înveselitor. Afişul acesta tîmpit mă atrăgea grozav. Erau pe el oameni caraghios îmbrăcaţi şi sulemeniţi, iar femeile, numai în fuste scurte, cu sînii goi şi picioare frumoase, îţi săreau în ochi prin înfăţişarea lor provocatoare. Jos, în dreptul fiecăreia, se lăudau, pe larg, farmecele şi talentele femenine.

Grecii, turcii, arabii se opreau în loc, privind cu de-amănuntul trupurile voluptuoase şi plecau apoi scărpinîndu-se.

Nici nu mai mă gîndeam la mizeria care mă pîndea. Golii încă vreo cîteva păhărele, mi-am fumat narghileaua şi după ce îmi schimbai gulerul cu un altul mai curat din buzunar, m-am dus încă de la şapte şi jumătate şi m-am instalat în primul rînd al „fotoliilor de orchestră“. Li se spuneau „fotolii“, dar nu erau în realitate decît nişte

biete scaune. La fel ca și „orchestra" — un pian de rînd, în „teatrul" ăsta care semăna mai repede cu o panoramă de la bîlci.

Mă așezasem chiar la mijloc, în spatele pianistului, ca să văd mai bine toate acele „bunătățuri", zugrăvite pe afiș. Îmi curgeau balele de plăcere ca unui cățel. Și nu mă ostenii degeaba, căci o mulțime de bărbați, foarte excitați, umplură sala îndată după sosirea mea. Așa că, nu trecu mult și nu mai rămase liberă nici măcar o strapontină. Mă hiritiseam c-am venit mai de vreme, și pofta mi se mări în fața acelei săli tixite de fesuri — armăsari cu nasurile coroiate, cu ochii strălucitori, ațintiți ca niște faruri, cu gurile de căpcăuni adulmecînd carnea.

Sala, destul de mare, n-avea decît un parter și un rînd de „loji", care se umplură de familii bogate, în mare parte europene. Desigur că „lojile" erau ca și restul : cutii de lemn mîncat de carii din care numai balustrada era îmbrăcată cu catifea roșie și roasă.

Ceea ce nu împiedica publicul să se frămînte, cu nările dilatate, să ceară ridicarea cortinei înainte de ora fixată și să strige nume, să născocească alintări, arătînd dorințe precise ; mai ales grecii.

— Sînii tăi, mamițico !

— *Podarachi mu* [1], arată-te sau crăp !

Dar așteptarea noastră s-a prelungit, pînă după ora nouă. Și cum toată lumea se uita mereu spre o „lojă" din fața scenei, singura care mai rămăsese goală, am întrebat pe vecinul meu din dreapta, un grec, dacă nu cumva era așteptat vreun personaj de seamă.

— Cum, tu nu știi ? Totdeauna pățim așa, din cauza parșivului ăstuia de consul rus ! Lepădăturii îi place să vie tîrziu, ca să ne chinuiască și să crape fierea în noi, de încordare !

— Și teatrul așteaptă sosirea lui, pentru ca să ridice cortina ?

— Negreșit ! A, acum, înțeleg !... Habar n-ai ; se vede că ești de curînd picat pe aici !... Pentru că el acoperă toate cheltuielile și aduce trupele cele mai bune, ținîndu-le cît mai mult, din cauza asta îi răbdăm hachițele !... Așa-i

---

[1] Piciorușul meu (n. a.).

viața : el cu ponosul, noi cu folosul !... Dar, pare-mi-se... în seara asta s-a cam întrecut cu firea ! O să ne scoată din sărite cu întîrzierea lui ! Își rîde de noi ! Uite-te în jur, toți crapă de nerăbdare !

Și cu un gest larg, vecinul meu îmi arătă un parter întreg de mutre caraghioase. Apoi, întinzînd un deget, ce parcă nu se mai sfîrșea, spre mijlocul cortinei, unde era o gaură enormă, pe care un ochi machiat o astupa din cînd în cînd, adăugă :

— Vezi ? nici actorii nu mai au astîmpăr. În seara asta, prințul prea-și bate joc de noi !

— Da' ce, consulul rus e prinț ?

— Da... Un prinț tînăr, desfrînat, pe care ta-su a stăruit să-l numească la Damasc, ca să-l pedepsească. Dar n-o să rămînă mult pe aici, că prea își face de cap. Mai în fiecare zi dă cu biciu-n birjarii care nu se dau repede în lături, cînd trece el cu trăsura. E zănatec rău, croiește pînă și pe sergenți...

Un ropot de aplauze salută apariția, în loja consulului, a unui adolescent foarte tînăr, înalt, fin și frumos ca o femeie, dar prea grav și prea palid în strălucitoarea-i uniformă de ofițer. Abia catadixi să răspundă la salutul publicului și se așeză mofluz, în cușca lui de scînduri. Curînd, apoi, cortina se ridică cu smucituri, în stare să dărîme tavanul.

Scena, la început goală, înfățișează o sală de judecătorie. Pianistul, cu spatele la mine, aproape atingîndu-mă, atacă un marș de atmosferă. Vreo șase judecători intrară, unul după altul, apoi acuzata, o femeie frumoasă. Se joacă o pantomină plictisitoare, din fericire cam scurtă.

Nu pricep nimic din drama care se desfășoară prin gesturi și strîmbături. Publicul, însă, înțelege tot și varsă lacrimile cu duiumul. Dar actorii nu joacă pentru public. Cînd vor să vadă efectul vreunei scene, privirile lor se îndreaptă spre „loja" princiară. Cerșesc întruna o cît de mică încurajare.

Nimic. Prințul stă ca înlemnit, grațios dar cam aspru, și privește fix, cu capul rezemat pe mîna dreaptă. Gura lui pătimașe, fruntea-i nobilă, ochii albaștri, par ca de marmoră. O cărare, fără cusur, desparte în mijlocul creștetului două bucle blonde, drăgălașe. Oricît l-ai privi, ră-

mine veșnic același : nemișcat și sigur pe sine. Tot așa de împietrit se arată și atunci cînd cortina cade și se ridică, în cinstea lui, de cinci ori la rînd și cînd actorii vin în grup să i se prosterneze în fața lojii.

Deodată pianistul se întoarce spre mine și iată-mă, față în față, cu Bianchi ! Da, da, cu bunul Bianchi, pianistul de la „Cinema Mignon“ din Cairo, unde, mulțumită lui, fusesem împărțitor de afișe, pe stradă, vreo cîteva săptămîni.

Simții că revederea mea îl bucură. Și asta îmi făcu nespusă plăcere. Era un italian, cu inimă de român, căruia îi plăcea să-și reamintească, cu duioșie, de țara în care se născuse și unde a crescut pînă după moartea mamei lui, cînd taică-său l-a dus să-și facă armata în Italia. Vorbea românește, fără să se poticnească. Dealtfel, cred că știa multe limbi, ca mai toți vagabonzii internaționali.

N-avurăm timp să stăm mai mult de vorbă, căci cortina se ridică, în program fiind o revistă cu cîntece. Degetele cărnoase ale lui Bianchi fac să răsune *La Tonkinoise*, în clipa în care o femeie frumoasă și oacheșe năvălește în scenă, primită cu o furtună de aplauze. Cîntă în franțuzește. Bianchi, fără să se simtă cîtuși de puțin stingherit, în timp ce acompania pe cîntăreață, îmi suflă la ureche :

— E puica mea ! Ce zici, frumoasă ?

Recunoscui într-însa pe una din femeile îndrăcite, zugrăvite pe afiș. Îl întrebai :

— E franțuzoaică ?

— Nu ! Napolitană.

— Îmi place...

Bianchi cîntă cu îndemînare profesională, îmi șoptește un cuvînt, se strîmbă și stîrnește rîsul cîntăreței, rotește ochii mari către loji...

— Îți place ?... Ei... poți s-o ai...

— Cum ?... Atunci n-o iubești ? !

— Să nu crezi, dragul meu, că ne-am înhăitat pentru dragoste ! Am să-ți explic eu...

Mă uit la spatele acestui om curajos, cu fața brăzdată de necazurile unei vieți la voia întîmplării și mă întristez. La fiecare pas, viața se descoperă și mai rea. Probă : acest Bianchi care se complace în situații ce nu-i fac prea mare cinste...

După ce „puica" lui își sfîrși „numărul", Bianchi se-ntoarse spre mine :

— Îți spuneam, deci, că nu-i vorba de dragoste. Marieta nu stă pe roze. Eu, la fel. Avem în schimb o fărîmă de experiență, care ne învață să nu ne lăsăm dați la fund. Nu știu dacă mă-nțelegi... Ne ajutăm, unul pe altul, cum putem. Datorită ei, cîștig aici o liră sterlină pe seară, pe cînd la Paris, pianiști, în fața cărora mi-ar fi rușine să arăt ce pot, cîntă pentru cinci franci în cinematografele de la mahala. La rîndul ei, Marieta face mai bună impresie asupra gogomanilor ăstora de prinți, atunci cînd iese la braț cu mine, decît dacă ar ieși singură. O femeie tînără și frumoasă, din lumea noastră... „artistică", nu cucerește decît în clipa cînd trăncănește, printre atîtea altele, și cuvintele : „soțul meu" a făcut... „soțul meu" a dres... Cum vezi, nu e vorba de dragoste, ci de pîine. Haide ! și nu mai face mutra asta de școlar beștelit. Odată, cînd hoinăreala îți va fi mai dragă decît morala burgheză, ai să fi și tu nevoit să faci ca toată lumea ! Și-acum ascultă : ceva numai pentru noi doi.

Pe octava cea mai de sus a pianului, cîntă în surdină, populara noastră *Ciocîrlie*. Degetele lui gonesc năprasnic, ca ciocanele pe o tobă. Notele se-mbină. Parcă ar fi o vioară. Trupul i se frînge pasionat pe pian, pieptul acoperă mîna care ciripește simfonia matinală a ciocîrliei, obrazul i se îmbujorează și ochii-i mă întreabă : „Vezi ? N-am uitat patria mamei mele !..."

E ciudat cum oamenii pot fi un amestec de iubire și de lașitate... Acest Bianchi... Adineauri, cînd îmi grăia ca un Solomon Klein, pește priceput, aproape că-l disprețuiam. Și acum, iată-l gata să plîngă la un cîntec ce-i amintește de pămîntul copilăriei sale !... Ce poți înțelege din toate acestea ?... Fără îndoială, că greșim amarnic atunci cînd ridicăm bariere, atît de mari, între bine și rău, între frumos și urît. Nu, nu ! Iisus a înțeles mai bine ființa omenească, sau, dacă vreți, „făptura lui Dumnezeu" și de aceea i-a iertat atîtea omului...

După cîntecele franțuzești, foarte aplaudate, dar neînțelese de mai bine de jumătate din spectatori, s-a jucat o mică farsă în turcește, care a plăcut și europenilor. În urmă apăru pe scenă steaua trupei, soția directorului, o

femeie drăcoasă, bine făcută, dar urîtă, cu o voce slabă, care însă n-o împiedica să miște întreaga sală, cîntîndu-și cupletele în trei limbi : grecește, italienește și arăbește. Cheia succesului se datora jocului, farmecului, vioiciunii, și mai ales cupletelor obscene.

Ținea pe braț un coș plin de flori și în pauză, cînd numai pianul mai repeta refrenurile, se apropia de spectatorul cel mai jigărit și mai timid, îi arunca o floare și cîteva vorbe :

— Și-n seara asta, tot aici ? N-ai frică de navastă-ta ?

Nici prințul nu scăpa de zeflemelele ei :

— Ce stai așa bățos ? E caraghios, nu vezi ?

Și întorcîndu-se către public :

— Ăsta o fi crezînd că și aici e consul și ne ia drept supuși ruși.

Prințul nu înțelegea o iotă, căci ea îl tachina în grecește. Se mulțumea să zîmbească doar actrițelor care-i plăceau și numai uneori le aplauda încet. N-ai fi putut spune, dacă acest om se distra sau se plictisea, ci doar că era prezent de ochii lumii.

În pauza ce urmă, Bianchi ducîndu-se să-și vadă amanta, vecinul meu, grecul, începu să-mi vorbească despre prințul acesta misterios și despre puterea lui :

— Autoritățile nu-i refuză nimic. Obține tot ce voiește : pedepsește pe unul, ocrotește pe altul, dar niciodată pentru bani. Nici n-are nevoie. Tatăl său plătește totul. Singura lui pasiune este să-și arate puterea. Încolo, e bun și milos pentru că repatriază pe toți nenorociții din întreaga ortodoxie, care bat la poarta consulatului. Unii au și abuzat de recomandațiile lui și s-au îmbogățit, în chip necinstit. Bunăoară, banda de ingineri și antreprenori escroci ai construcției drumului de fier....

— Escroci ? !...

— Chiar așa. Unii sunt aici, prin loji. Poartă fes, pentru că așa se cere cînd lucrezi pentru statul turcesc, dar sunt europeni. Ei bine ! hoții ăștia au abuzat de înalta lor protecție și au înșelat guvernul. Au obținut concesiuni, adică parcele de drum de fier în construcție, spunînd că terenu-i peste tot neregulat și cheltuielile de nivelare, uriașe ; au rînduit, apoi, expertize prin comisiuni părtinitoare, care ședeau la un kilometru de movila ce tre-

buia aruncată cu dinamită : pif-paf ici, pif-paf colo, dobo-rau colinele de nisip, pe care dintr-o lovitură de tîrnăcop le-ai fi făcut harcea-parcea. Aici e pungășia. Desigur, turcii nu sunt ei așa de proști, dar, de ! săracii, trebuie să închidă ochii în țara lor, din cauza mucosului de consul rus. Și uite așa, aventurieri veniți la Damasc cu picioarele goale, s-au îmbogățit peste noapte. Acum s-a sfîrșit și cu asta. Drumul de fier a ajuns la Medina și nu poate fi dus mai departe ; orice ghiaur ar fi tăiat acolo, ca o varză. De la Medina pînă la Mecca este țara sfîntă a musulmanilor și constructorii, de la inginer pînă la cel din urmă lucrător, trebuie să fie musulmani. Altfel...

Omul vorbea fără nici o ură ; mai curînd, ca un revoltat împotriva nedreptății universale. Glasul lui era plăcut și l-aș fi ascultat mai mult, dar Bianchi veni să-și reia locul său la pian și cortina se ridică pentru ultima parte a programului.

— Ce faci după spectacol ? mă întrebă Bianchi.

— Eh ! mă duc să mă războiesc toată noaptea cu ploșnițele...

— Hai mai bine să iei masa cu noi !

— Care „noi" ?

— Cu noi, artiștii, care mîncăm și bem zdravăn, pe socoteala prințului.

— Am să fiu, deci... invitatul lui ?

— Nici n-are să te bage de seamă. Așa facem în fiecare seară ; ne ducem, întîi, la „Leon", apoi prințul ne tîrăște la el acasă, și cheful ține pînă în zori. Mai în fiecare seară avem printre noi, cel puțin, un pripășit ca tine, pe care-l îndopăm cu icre negre și șampanie. Prințul nici nu-l vede. El nu se uită decît la femei. Bărbații nu există pentru dînsul.

Ultimul act a fost o mobilizare a întregii trupe pe scenă și o risipă de veselie generală, cum numai în Orient se poate întîlni. Actorii asudau bisînd cupletele. Cea mai mare parte dintre spectatori, în picioare, beți de plăcere, repetau în cor refrenurile preferate. Unii se îmbrățișau. Numai consulul rămînea nemișcat, absent, cu toate glu-mele cu care îl biciuia cîntăreața greco-italo-arabă.

— Ah ! îi spunea ea spre sfîrșit, tat-tu te-a învățat să iei mutra asta de filosof ? Sau așa te-a făcut mă-ta ?!...

Apoi, dînd din umeri, îi întoarse spatele și strigă publicului :

— Să nu vă sperie fandoseala ăstuia ! Cînd e singur c-o femeie, nu mai face atîtea fasoane, știu eu !

Minţea. Nevastă a directorului trupei şi mama unui copilaş, grecoaica era singura, dintre toate, care nu-şi da poalele peste cap. Am putut să mă conving de asta, ori de cîte ori am spionat-o.

La „Leon", unde ne-am dus întîi, era un cabaret arătos, singurul local curat și cu adevărat european, din Damasc. Stăpînul, un evreu chiabur, de prin Rusia, curtenitor dar răutăcios, primi pe prinț și pe actori, cu cinstea cuvenită unor oaspeți aleși, iar pe mine, care rămăsesem la coadă, mă măsură de sus pînă jos. Bianchi îl lămuri :

— Domnul e cu noi.

Leon zîmbi cu subînțeles și adăugă, depărtîndu-se :

— Tot artist ?

— Da ! și încă șomer ! răspunse Bianchi, luîndu-mă de braț.

Numaidecît începu să-și bage nasul într-o mulțime de bunătăți și să comande icre negre și pește afumat, produse cu adevărat rusești, proaspete, aromate, gustoase. Comandase cît pentru șase.

— Cine o să mănînce atîta ? l-am întrebat.

— Noi, cît om putea ! Restul îl trimitem la hotel, ca de obicei. Prințul plătește fără să se uite. De-o săptămînă, de cînd suntem în Damasc, nu mănînc altceva decît „specialități" rusești și beau numai șampanie. Da ! un fraier ca ăsta, nu întîlnești la orice pas. Negreşit, că se despăgubește cu femeile noastre, afară de-a directorului. Dar ce are a face !...

Trupa număra nouă persoane, dintre care patru femei. Consulul le așează pe toate în jurul lui. Şi aşa a stat tot timpul cît am petrecut în cabaret. Habar n-avea de ceea ce făceau bărbații în capul celălalt al mesei.

Ori, aceștia turnau în ei, ca niște sparți. Vinuri de Caucaz, șampanie, lichioruri, una peste alta. Îndeosebi comicul trupei trăgea cel mai mult la măsea ; era un om care-ți stîrnea rîsul, cum îl vedeai. Grec, de fel din Odesa, bea vodcă de parcă ar fi fost apă. Doar cu el schimba prințul cîte o vorbă, pe rusește, cerîndu-i să înveselească

pe femei. Comicul făcea atunci pe supăratul și-i răspundea că juca el destul pe scenă „pentru dobitoci". La cabaret ținea morțiș să fie „un om ca toți oamenii". Dar cu cît căuta să fie mai serios, cu atîta stîrnea mai mult rîsul. Căci era mărunt ca un pitic și avea o mutră și un glas de cocoș. Se spunea că nu mai rîsese din ziua cînd își pierduse unicul fiu, într-un naufragiu pe mare. Totuși nu părea prea nenorocit ; dar cine știe ce ascunde sufletul omului ?

Cred că era ceasul unu noaptea, cînd am părăsit cabaretul. Afară, în strada întunecoasă, grupul se adună ca să vadă ce-i de făcut. Pînă și hainele după noi duhneau a băutură. M-am dat puțin la o parte, fiindcă îmi era rău. Țigarea mă scîrbea și-o azvîrlii. Imediat se desprinse o umbră din beznă și-o înhăță. Era gardistul. Curăță mucul, trase din el cu poftă, zîmbindu-mi mulțumit, apoi îndrugă ceva din care nu înțelesei nimic. Bianchi îi aruncă un gologan.

Grupul se îndreptă spre locuința prințului. Am vrut să mă duc acasă. Tremuram de frig.

— Nu ! zise Bianchi, apucîndu-mi brațul ; hai și tu cu noi. O să te strici de rîs !

M-am lăsat tîrît, în halul în care eram ; și după o jumătate de oră de mers pe jos, înotînd prin întuneric și praf, o poartă grea se deschise, înghițindu-ne pe toți. În vestibul, doi vlăjgani de cazaci se repeziră la hainele cucoanelor și la paltoanele domnilor. Pe-al meu, cam jerpelit și jegos, căutam să-l ascund de ochii voinicului servitor, dar acesta mi-l smulse din mînă. L-am văzut agățîndu-l cu o strîmbătură de dezgust, într-un colț, la o parte de celelalte haine.

Trecurăm, apoi, cu toții, într-o cameră mare, plină cu divane moi, perne bogat brodate și covoare scumpe. În mijloc, o lampă cu petrol ardea pe o masă rotundă. Abajurul, verde-închis, întuneca lumina. Abia dacă ne mai vedeam. Dealtfel, comesenii moțăiau, beți și obosiți. Numai prințul ținea să mîncăm un borș vestit, pregătit înadins. Actorii refuzară, cerînd o cafea turcească, care ne fu servită la repezeală. Dar cu toată cafeaua, adormiră unul după altul, lungiți pe divane. Nu rămăsese, ca să ție

de urît prinţului, decît Bianchi şi amanta lui. Tovărăşie mută. Din cînd în cînd, fiecare căsca pe furiş.

Simţeam că prinţul începea să mă observe şi mă întrebam, ce căutam eu acolo şi unde era „caraghioslîcul“, de care-mi pomenise Bianchi. El îmi înţelese încurcătura şi se aşeză lîngă mine, în cealaltă parte a odăii.

— În seara asta au băut prea mult! Păcat! Prinţul are un vultur îmblînzit, foarte hazliu, dar acum spectacolul e ratat...

Şi ridicîndu-se, bătu din palme :

— Hei ! adormiţilor ! să mergem acasă !...

Toată lumea se ridică în picioare şi năvăli, buimăcită. Am zărit cum prinţul lua de mînă pe Marieta şi o silea să stea în colţul cel mai dosnic al salonului.

— Nu, nu ! protesta napolitana, mi-e somn !

— Mai stai puţin ! o rugă diplomatul.

Cînd ultimul actor ieşi pe uşă, Bianchi îmi făcu semn cu cotul.

— Pare-mi-se că rusul vrea să se culce cu puica mea ! Să ne facem că plecăm.

— Din partea mea, aş vrea să plec... Am rămas numai noi trei şi prinţul îşi va da în curînd seama că sunt aici. Aş fi foarte încurcat, dacă m-ar întreba, pe neaşteptate, cine sunt...

— I-aş răspunde eu.

— Da, dar locul meu nu-i aici. N-am obiceiul să mă vîr printre feţe simandicoase şi mă simt stîngaci, într-o casă ca asta.

M-am ridicat. Bianchi mă opri :

— Ia priveşte ! spuse el arătîndu-mi perechea. Au început un *ecarté*. Rusului nu-i arde de dragoste, în astă-seară. Nu cumva ţi-e sete ? Mă duc să cer nişte şampanie.

Nici n-apucase să deschidă bine gura şi intrară doi servitori, aducînd o masă cu gustări şi băuturi ; o aşezară lîngă prinţ, care se şi grăbi să-şi servească frumoasa italiancă.

— Să mergem să vedem ce-au adus, spuse pianistul.

— Eu nu mă mişc de-aici !

Am mai răbdat o jumătate de ceas, apoi n-am mai putut sta locului. Nu-mi era somn, dar mă plictiseam într-un hal

fără hal, sau poate că mă molipsise plictiseala celorlalţi. Jocul de cărţi dură cît ai fuma o ţigară şi prinţul aruncă pachetul de cărţi, răsturnîndu-se pe perne. Nu părea deloc obosit. Privirea sa, deşi nehotărîtă, şi mintea-i mereu absentă, nu îl arătau mai puţin vioi şi dornic de-o tovărăşie sau de prezenţa cuiva.

Nu cred că se plictisea, iar firea lui indiferentă nu părea ostilă flecărelii şi frămîntărilor celorlalţi. Era o făptură interesantă, prinţul ăsta exilat. Începea să-mi fie simpatic şi mă înduioşam văzîndu-l cum se silea din răsputeri să nu plece italianca, — el care cunoscuse lume strălucită şi prietenii mari. Figura lui deschisă, mă cîştigase. Părea că nu are nimic de ascuns pe lume : albă, netedă şi atrăgătoare, ca un nufăr. De şase ceasuri, de cînd îl studiam, nici un pic de contrazicere în purtare sau înfăţişare. Ah ! cum era cu putinţă ca omul acesta să cravaşeze birjarii, pe stradă !

Mă gîndeam la toate astea, cufundat într-o toropeală plicticoasă, cînd un cazac intră pe neaşteptate, se plecă în faţa stăpînului şi-i şopti ceva la ureche. Prinţul făcu ochii mari, apoi, uitîndu-se la ceas, zise :

— Uite, de opt ore, o femeie cu ochii în lacrămi, venită să-mi ceară audienţă, mă aşteaptă în sala consulatului. A fost uitată acolo şi a adormit.

Fu adusă. Era o grecoaică frumoasă tare, cam de vreo treizeci de ani, care nu ştia decît greceşte. Hainele de pe ea, curate dar destul de modeste, erau în neregulă, ca şi părul. Ca să le pună în rînduială, pipăia cu mîinile totul, de la cap pînă la poalele fustei, învîrtindu-se ca o morişcă. Se vedea cît de colo, că servitorii o cam repeziseră, furioşi că cineva sună la ora trei dimineaţa, silindu-i să vestească stăpînului lor prezenţa unei străine la consulat, la o oră „imposibilă".

Nu se întîmplă nimic rău. Căci prinţul mirat, ţinea să ştie ce spunea nepoftita şi iată cum mă trezii tîlmaci. Traduceam lui Bianchi cuvintele tinerei femei, iar pianistul le lămurea, în franţuzeşte, gazdei noastre.

Prinţul, om binecrescut, mai presus de toate, dar şi Don Juan, pofti pe străină întîi la masă, ca să guste ceva. Şi pentru că grecoaica se codea, sălbatică şi cochetă totdeodată, prinţul îi veni într-ajutor şi-i scoase cu îndemî-

nare pălăria uriașă, pe care niște ace lungi o fixau în părul ei de abanos.

— Spuneți, vă rog, acestei femei, zise prințul, că aici nu sunt consul, ci amfitrion.

Întîmplarea ne amuza pe toți. Începurăm din nou să mîncăm și să bem, iar tînăra femeie tot povestindu-și necazurile, manifesta o foame nepotolită. Prințul urmărea povestirea, cu un ochi de cunoscător, dar se vedea bine că grecoaica nu mințea.

Venea din Alep. Bărbatul ei, supus turc, o părăsise de cîteva luni și nu mai da nici un semn de viață. Îl credea plecat în Grecia, căci traiul lor nu prea fusese bun, din pricina bărbatului, care toca banii la jocuri de noroc.

Acum, cînd economiile erau reduse la cîteva zeci de lire turcești, ea se străduia să deschidă o prăvălioară în Damasc, dar autoritățile o șicanau fără milă. Și „ruga în genunchi pe Excelența Sa", să-i vie în ajutor.

Excelența sa o întrebă :

— Asta-i tot ?

— Tot.

— Bun. Mîine ai să ai autorizația.

Grecoaica dădu un strigăt de bucurie și voi să sărute mîna consulului. Acesta o trase spre el și făcu un semn cazacului, care dispăru.

— Acuma-i, acum ! șopti Bianchi. Ai să vezi vulturul !

Și într-adevăr. O bufniță, mătăhăloasă cît un vultur, fu așezată pe masă lîngă singura lampă ce lumina încăperea. Pasărea sta liniștită. La lumina lămpii, ochii ei de culoare galbenă-chihlimbarie, priveau în gol cu o ciudată fixitate. Din cînd în cînd, pleoapa interioară, albăstruie, îi acoperea ochii sticloși. Tocmai cînd voiam să-i observ mai bine, prințul șuieră, deodată, ascuțit. Pasărea bătu o singură dată, din aripi, și stinse lampa. În clipa aceea, un sărut se auzi în întunericul de nepătrunș.

— Acum, să mergem, spuse Bianchi. Suntem de prisos, aici...